

Glasilo „Slovenskega čebelarskega društva“

za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani.

Urejuje **Frančišek Rojina.**

Izhaja po enkrat na mesec in se pošilja udom brezplačno.

Vsebina: Fr. Rojina: Praktična navodila za oktober. — Anton Mrak: Mali načrt slabega čebelarjenja. — »Kmetovalec«: Kmetijsko združništvo in čebelarstvo. (Konec). — Fr. L.: Začetnikom dober svet. (Dalje). — Raznoterosti. — Fr. Rojina: Štajerski slovenski čebelarji, pozor! — Listnica uredništva.

Praktična navodila za oktober.

(Fr. Rojina.)

Nek prijatelj čebelar me je pred kratkem časom vprašal, zakaj nisem v navodilih v zadnji številki Rôpovega očeta prav nič omenil, češ, da sem se jim morebiti kaj „zagulil“ ali oni meni. Ne, najino prijateljsko razmerje je nerazrušljivo, in tudi sem povedal o neki njih ne ravno najlepši lastnosti, a dotični prvi odstavek navodil za september je po neljubi naključbi obtičal v nekem predalu v tiskarni, zato ga priobčimo v tej številki:

Naš ljubi Bog nam je letos pač pokazal, da lahko dá čebelam še prav dobro pašo, kakoršno je dal ravno pred sto leti in še potem nekolikokrat, vendar ga ni bila volja, nas tudi letos s čim posebnim obdariti, kajti v sredi najboljšje paše je odprl nebeške zatvornice, in mahoma je bilo konec čebelarske gloriije in ob jednom tudi čebelarskega napuha, kateremu je sleherni čebelar več ali manj podvržen, zlasti, če ima dobre čebele. Izvzeti ne morem v tem oziru niti Rôpovega očeta, ki so vendar uzor čebelarja. Bog ve kolikokrat so se pobahali: „Oh moje čbeve, to je žvav!“ Takih čebel ni imel na Jernejevo nedeljo pod milim nebom noben čebelar, tega so morali biti prepričani vsi sosedje, ki so prišli na klopico pred čebelnjak, tako so hvalili vse panje od kraja, od najboljšega gerstungovca, do nesrečnega Jonasa, ki tudi letos ni nič prida. Vse drugače pa je bilo ob dežju in vetru. Če jih je

kak znanec vprašal: no Tone, kaj pa muha? — potem so zopet vse čez mero v nič djali. To pa le vsled slabe volje, in njih boljša polovica, Rôpova mama, so mi rekli, da ves čas, kar dežuje, oča „šnobo“ drži. Z mano so bili vendar prijazni, ker znam obirati najnežnejše strune njih čebelarskega srca, in ker sem jim prigovarjal, naj bomo mi čebelarji bolj Jobove sorte, a ne take kot tisti vinčarji, ki trde, da dobro vino sami pridelajo, slabo jim pa Bog dá. —

Dasi bi bila letošnja ajdova paša v resnici lahko nekaj posebnega ko bi ne bilo prekmalu in preveč dežja, vendar smemo biti hvaležni za to, kar je, vsaj je splošno le boljše, kot lansko leto. Iz Dolenjskega smo dobili celo poročilo, da tam doli že dvajset let ni bilo take letine; iz drugih krajev pa tudi prosimo poročil o letošnji čebelarski letini, morebiti se morejo tudi drugod po Slovenskem pohvaliti, kot se lahko hvalijo po Češkem, Moravskem in višje góri.

Zdaj pa vprašam, dragi čebelarji, če ste pripravili svoje čebele za zimo po onih glavnih navodilih, katera sem vam zadnjič priporočal? Zadnji čas je, v tem mesecu dohiteti, kar se je do zdaj še opustilo. Posebno prosim — in to v imenu ubogih čebelic — bodite dobrih rok, če ste le količkaj v dvomu, ima li ta ali oni panj dovelj zaloge za dolgo in hudo zimo. Če se vam zdi, da bi kateremu utegnulo zmanjkati, dajte mu zdaj takoj medu, gorkega in samo s petino vode razredčenega, ali pa z medeno vodo gosto vkuhanega sladkorja; posebno vam bodo rekle „stokratbohlonej“ za med v v satju. Jedenkrat jim morate itak dati, če nočete, da vam gladu ne poce-pajo — kar je pa najslabše spričevalo za vsacega čebelarja — vendar boljše je, če se jim da jeseni in ne v zgodnji spomladi, ko jim manj zaleže, uzroke zakaj, smo že tolikokrat omenili, da jih ni treba zopet razmotrivati. Toraj še jedenkrat: preskrbite čebele z velikimi porcijami, da bodo imele dovelj vsaj do konca aprila; če bi jim kak funtek ostal, vam ga bodo v obilni meri povrnille. Vse jesensko krmljenje pa naj bo do konca oktobra končano, pozneje bi pitali samo grižo; uzrok mora biti že vsakemu znan, kdor je že prej bral društveni list. Po oktobru bi se smelo samo še s zalotanimi sati pomagati, pa upamo, da ne bo treba, ker bo menda vsak naš sodruštvenik že prej opravil svojo dolžnost napram svojim plemenjakom.

Pred čebelnjakom postaja vedno bolj tiho, le okoli poldne se še zadnje mladice nekoliko praše, in semintja prinese še katera nekoliko obnožice. Vsa narava se pripravlja za zimski počitek in ž njo vred tudi naše čebele. Da bodo bolj varne pred hudim mrazom in morebiti celo pred prepihom, ki bi bil njih smrt, zmanjšamo vsem panjem žrela, in to s posebnimi ploščevinastimi zaporami, ali če teh nimamo, jih zatakemo z lesenimi klini, ki gredo na tesno v žrelo; niti toliko ne sme biti prostora, da bi mogla mala rovka v panj, še manj pa miš. Če zapazimo kje kako špranjico, zamažimo jo s steklarskim kitom, če pa tega nimamo, z zmesjo iz apna, kravjeka in ilovice, ki je tudi prav trpežna. Zapažili jih tudi še ta mesec ne bomo, samo na stalne prostore, kjer bodo prezimovali, jih bomo še polagoma pomikali, ozi-roma prestavljali.

V panjih s premakljivim delom bomo odvzeli vse okvirje s praznimi satovi, in če ima potem zadnji sat samo na nasprotni strani, to je na tisti proti čebelam, med, potem satnik obrnimo, pokrovce nekoliko narežimo, da čebele še ta med znosijo v gnezdo; tudi ta prazni sat potem odvezemo. Pri ti priliki postrgajmo s krevljico vso nesnago raz dno, ker tu ni brez zalege več. Dobro je, če denemo kak debel papir pod okvirje, pa neobhodno potrebno to ni, vsaj bomo spomladi zopet lahko s strgulico posnažili dno.

Pri čebelah ne bomo imeli zdaj, ko smo vse omenjeno uredili, nič posebnega več opraviti, samo tja v novembru jih bomo zapažili, a o tem prihodnjič par besedi, sedaj le k drudemu delu, namreč Rôpovemu očetu pomagat vosek kuhati. Že naprej pa vem, kako bodo svojo patrijarhalično stiskalnico hvalili ter po notah bahali, da že petinštirideset let — — i. t. d.

Mali načrt slabega čebelarjenja.

Že od zorne mladosti mi je bilo čebelarstvo posebno priljubno in zabavno opravilo. Ko sem bil komaj štiri leta star, sem šel mimo sosedovega čebeljnaka in ogledoval jako pazljivo to malo prebivališče marljivih čebel, in od tistega časa se mi je začela vzbujati želja do čebeloreje. Da so bili moji predstariši tudi čebelarji, na to me ni drugo spominjalo, kakor majhna ravnica, na kateri je nekdaž stal majhen čebeljnjak. Na tej ravnici se otroško igrati, mi je bilo tako prijazno in ljubko, kakor otroku v naročje drage mamice.

Pa kako začeti čebelariti? To mi je bilo pa popolnoma drugo, novo vprašanje. Bil sem otrok revnih starišev in zaslužil nisem še ničesar. V 17. letu svoje starosti sva z materjo vendarle toliko zmogla, da sem kupil enega prveca za 2 gld., a primanjalo mi je vendar 30 kr., in tako sva imela sedaj z materjo ves svoj kapital v enem panju. Zdaj, sem mislil, bo že šlo. Pa začetek je vsak težak, kakor pravi pregovor. Prišla je slaba letina, in začetek mojega veselja je bil pri koncu. Ne bodem Vas dolgočasil, kako sem pozneje čebelaril: začel sem v drugo, v tretje, pa le ni šlo. Slednjič sem vendarle zadel na pravega, od katerega se mi pa dobro množijo. Pa ker sem primoran, si služiti svoj kruh v potu svojega obraza, opravljam posel kmetijskega hlapca že skoraj 20 let, in se mi ni mogoče bogve kako izvestno pečati s čebelorejo, opravljam le poglavitnejša dela površno, roje dobim le tiste, ki so bolj pametni kakor jaz, da me toliko časa čakajo, da jim prinesem novo prebivališče, v katero se prav zadovoljno usedejo.

Ker sem pa zaradi upehane moči primoran zapustiti težavno hlapčevsko službo, poprijeti se hočem bolj vestno čebeloreje. Veseli me srčno, da sem dobil list „Slovenski čebelar“. Najsi ga berem šele v novem stoletju, sem vendar že veliko izvedel iz njega, kar se iz lastne skušnje zaradi pomanjkanja časa in priložnosti nisem mogel naučiti. Ker želim poskusiti čebelariti s premakljivim satovjem, zato me zelo mika in veseli, ko čitam o gerstungovcih, njih pripravnosti in dobroti. Pa kako jih dobiti, ker je njih cena za moj stan previsoka? Zato se obračam prav ponižnega srca do Vas, blago-

rodni gospod urednik in cela družba „Slovenskega čebelarja“, ker sem čital, da namerava razposlati družba nekaj panjev brezplačno, če bi bilo to res, tudi meni mogoče storiti, za kar se Vam prav toplo priporočam.*) Če dosežem to dobroto, Vam bom iz vsega srca hvaležen s tem, da останem ud družbe slov. čebelarjev, dokler mi bo le mogoče plačevati udnino.

Ker nisem več posebno gibčnega telesa, hoditi in plezati po drevesih za rojem, sem mislil Vas prositi za en „ravšel“ za vlovljenje rojev, a ker bi se rad z gerstungovcem seznanil, moram ostati pri temu.

Prosim Vas, blagi gospod urednik, da priobčite ta moj dopis tudi v „Čebelarju“, ker vas prosim vse vkupaj, dasiravno čebelarim že 25 let, vendar pomagajte mi kot začetniku z dobrimi nasveti. Ako bi bil kateri ud tako dober in prijazen, da bi mi iz lastne moči hotel darovati kakega gerstungovca ali pa ravšel, bi mu bil iz srca hvaležen. Da nisem izbirčen, zadovoljen bi bil z najbplj priprostim, samo da je prav sestavljen.

Ker je bila pomlad prepozna, je nam pouzročila prepozne roje in le sredno letino. Pasti sem začel šele začetkom maja, in potem je šlo dobro naprej. 27. maja imel sem že prvi roj, potem od polovice julija po katerega. Od 22 starcev sem dobil 26 rojev, toda le tiste, kakor sem zgoraj omenil, ki so mož-beseda, da hočejo moji biti prostovoljno. In tako imam zdaj vsega števila nad 40 panjev, toda žalibog, več slabičev, kakor pa plemenjakov. Ker je začelo koncem avgusta močno, neprenehoma deževati, je bilo potem za pozne roje premalo ugodnega vremena.

Zdaj se pa za danes poslavljam od svojega pisateljavanja s srčnim pozdravom do Vas, blagorodni gospod urednik, in od čebelarskega društva, Bog daj letos in vselej obilnega blagoslova nad vso čebelorejo, da bi imeli vsi čebelorejci veliko veselja in tudi lepih dohodkov, kar vsakemu iz srca želi:

—*—

Anton Mrak.

Kmetijsko zadružništvo in čebelarstvo.

(Konec.)

Kmetovalec, kateremu je to znano, ne bo že spomladi določal, kaj ima ostati za seme, temveč bo to steril šele poleti. Če bo videl, da je pričakovati zelo suhega poletja, bo pustil morda več ogonov za seme; v deževnih letih pa bo svojo deteljo rajši za klajo porabil.

Kratko se more torej reči: Dobičkonosno kmetijstvo se z ozirom na to, da čebele posredujejo oplodbo cvetja, ne more misliti brez čebelarstva; zakaj sodelovanje drugih žuželk, kakor čmrljev, os, muh i. dr. je brez pomena, ker te žuželke obletujejo cvetje le toliko, da se nasitijo, ne pa kakor čebele, da bi nabirale.

Sedaj pa hočem nekoliko pojasniti donosnost čebelarstva. Tu moram najprej omeniti načelo, ki je za čebelarja kakor tudi za kmetovalca enako velike važnosti.

Med se tvori v cvetju ob toplem, soparnem vremenu z najmanj 17.5° C. Čim toplejše so noči in čim soparnejše, tem več je medu, tem več sadnega

*) S zaupanjem ga pričakujte! — Op. ured.

zacimka (izvzemši deteljo, ki je ob suhem vremenu bolj medena), ob mrzlem in suhem vremenu usahnejo viri medu.

Ob ugodnih vremenskih razmerah dobivajo čebelice v cvetju sadnega drevja prvo obilnejšo hrano, zato začno postaviti zalego že svečana meseca; za tem sledeči divji kostanj z obilnim medom in s cvetnim prahom ojačuje panje in jih usposablja za rojenje.

Potem pa pride poglobitna paša za čebele, akacija in lipa, ki s svojo obilico medu napolnita panje, da poleti panj daje po 10 kil najslastnejšega in največ vrednega medu, ki se izmetan rad plačuje po 2 K 40 h, v čistem belem satovju pa po 4 do 5 K. Ali baš te poglobitne paše primanjkuje v največ krajih, ker se čebelarji vsled nevednosti ne brigajo za to. Deteljišča, travniki, smreka in pravi kostanj dajo potem vsakdanjo hrano do jesenske paše, ajde, v kateri more vsak polk zopet nabrati 5 do 15 kil zelo sladkor-natega, pa nekoliko bolj raskavega medu, ki se plačuje po 2 K kilo.

Če torej kot čebelar s čebelami pravilno in strokovnjaško ravnam, če povrsti skrbim za medene rastline od rane pomladi do pozne jeseni in če so vremenske razmere količkaj ugodne, morem računati, da dobim iz vsakega panja na leto 10 do 40 K; ta ali ona glavna paša se gotovo posreči, in tako čebele vsaj lakote ne pomrjo. Iz tega sledi, da je čebelarstvo za kmetijstvo neogibno potrebno, da donaša kmetovalcu lep dobiček, da pa se morajo sedaj obstoječi nedostatki v čebelarstvu odpraviti.

Kakor pa je pri vseh stvareh, ki zadevajo več ljudi skupaj, potrebno, da se združijo, da skupno težé po istem smotru, ki naj se doseže in se mora doseči, tako je treba ustanoviti tudi čebelarskih zadrug, ki naj se v deželi zavoljo skupnega zastopstva in vodstva zopet združijo v osrednjo zvezo.

Kateri je smoter teh zadrug?

1. Da se oskrbi pouk o bistvu čebelarstva, o življenskih pogojih čebele in o ravnanju v različnih letnih časih v zvezi s praktičnimi deli.

2. Da se oskrbi nakup za primerno opravljanje potrebnega orodja v splošno rabo, ker bi bilo orodje za posameznega čebelarja predrago, kakor na pr. dober izmetalnik stane okoli 36 K, topilnik na paro za vosek, kakor ga na pr. izdeluje tvrdka Deseife, s katerim se dobiva vosek čisto do zadnjega ostanka in je do sedaj nedosegljiv, stane 50 K.

3. Glavna naloga bodi, da se zasejejo rastline, ki imajo v sebi obilo medu; v tej zadevi zlasti v tako zanemarjenem poletnem času.

4. Posredovanje, da se pridobljeni pridelki iz čebelarstva spravijo v denar.

Združna zveza naj bi imela nalogo, priskrbeti potrebnih učnih moči, posredovati v potrebah in željah med posameznimi zadrugami, med njih udi in med zalagatelji, oziroma uživalci, s centralizacijo dati celoti vtisk edinosti in moči ter tako povzdigniti koristi čebelarjev v deželi in zunaj nje.

Upam, da se bo mojim besedam pritrdilo, a obenem tudi vprašalo: koliko se je pa na Štajerskem za povzdigo čebelarstva že storilo, koliko morejo čebelarji ali drugi krogi, ki se za čebelarstvo zanimajo, biti tega deležni?

Na Štajerskem obstoji že od leta 1863. zveza čebelarjev, katera pa je bila brez uspeha, bodisi vsled pomanjkanja edinstvenih pravil, bodisi vsled tega, ker je vsak čebelar hodil svojo pot, kakor imamo tudi še dandanes mnogo takih kmetovalcev, ki vsled svoje neodvisnosti in dobrega stanja nimajo v sebi čuta, da bi se zanimali za povzdigo kmetijstva — češ da tega ne potrebujejo — ne da bi pomislili, da so sami tudi oškodovani v vrednosti svojih pridelkov, ako je njih sosed vsled svoje revščine prisiljen, pridelke prodajati za vsako ceno, ker nobenemu ne bo prišlo na misel, da bi dražje plačeval bogatejšemu kmetu, ako pri ubožnejšem za polovico ceneje dobi.

Mnogo pa je sedaj tudi takih čebelarjev, ki si mislijo: Čemu mi je društvo čebelarjev? A to društvo potrebuje istotako požrtvovalnih udov, kakor vsako drugo kmetijsko društvo, kateri so zvedeni v tej stroki in se z vso vnemo lotijo dobre stvari, delujoči za splošnji blagor dežele.

Odkar se je v preteklem letu izvršila preosnova štajerskega čebelarškega društva, uživa le-to pripoznanje in podporo visokega c. kr. kmetijskega ministerstva po vis. c. kr. štaj. kmetijski družbi, katera vselej in povsod pospeševalno sodeluje z društvom, in manjka le eno, kakor že zgorej omenjeno, t. j. splošne udeležbe odstrani čebelarjev v deželi in drugih prizadetih krogov ter sadjarjev, kateri imajo največ dobička, če čebelarstvo uspeva in napreduje.

Na čelu društva stoji mož, katerega pozna in ceni vsa dežela, ki bo skrbel za dobro upravo na znotraj, a na zunaj bo društvo najkrepkeje zastopal.

Pripomniti imam le še nekaj besed v zadevi stranskih društev, takimenovanega avstrijskega osrednjega čebelarskega društva, ki so poklicana napravljati le decentralizacijo.

Osrednje avstrijsko čebelarsko društvo je pravzaprav deželno čebelarsko društvo v Spodnji Avstriji, ima vsled pravil zgoraj povedano ime in je upravičeno, da sme v vseh kronovinah ustanavljati deželna društva.

Kar najbolj potrebujemo, je 1. poročanje pri vis. c. kr. kmetijskem ministrstvu, ki bi nasvetovalo neodvisno od vseh društvenih zadev v obče vanju s posameznimi deželnimi društvi potrebne zakone in predloge v varstvo čebelarskih koristi, kakor se to godi na pr. na Ogerskem in v drugih deželah; 2. državni zavod za čebelarstvo kot vzgleden zavod; 3. državne potovalne učitelje. Da se to doseže, je pred vsem treba zveze čebelarjev, ker bi se potem z ozirom na kakih 10.000 do 20.000 čebelarjev po pravilnem potu že dalo nekaj doseči, kakor se to na pr. godi z ozirom na čebelarstvo v Belgiji, ne pa po takomenovani centrali, katera pravzaprav služi le koristim posameznega deželnega društva, kakor kakemu Dunajčanu ali kaki drugi posamezni osebi, ter vsled tega le malo velja.

Naj bi te moje besede pred vsem čebelarjem v toliko ugajale, da bi se lotili splošnjega, uspešnega delovanja, da bi pristopilo mnogo udov k čebelarskim zadrugam v prosep čebelarstva; potem se bo storilo mnogo, da, zelo mnogo, da se čebelarstvo na Štajerskem zopet tako povzdigne kakor je že enkrat bilo, da imenitni štajerski planinski med zaslovi daleč zunaj deželnih mej.

Iz „Kmetovalca“.

Dostavek uredništva: Ta članek, katerega je spisal Fr. Zenker, stotnik v p. in tajnik štajerskega čebelarskega društva, je jako imeniten, in velja v polnem obsegu tudi za kranjske čebelarske razmere. Res je, v slogi moč, in ako bi se vsi čebelarji zjediniли ter pristopili k društvu, potem šele bi imeli kako moč in upliv, in kmalu bi imeli tudi oni kako besedo pri določevanju cen svojih pridelkov. Sedaj pa sami sebi podirajo cene in trudijo se le za druge, izmed katerih poznamo enega, ki se je močno izpodtikal nad notico, katero smo priobčili v zadnji številki med raznoterostimi pod naslovom: „Primerna kazen“. Kar se je pisalo v omenjeni notici je popolna resnica, dasiravno se ni trdilo, da vsi naši medarji ne ravnaajo z našimi pridelki kakor se spodobi, vsaj poznamo tudi take medarje, ki imajo vse zaupanje čebelarjev in je tudi zaslužijo, a če preti kdo s tožbo radi tega, kar smo pisali, potem bomo tudi dokazali resnico, najprvo še pred novim letom s posebnim člankom in potem, če bo treba, tudi pred sodnijo.

Začetnikom dober svēt.

Poroča Fr. L.

(Dalje.)

Ker človek lahko pozabi, kar je tu in tam bral — oziroma tudi to, kar je že sam skusil, in ob času hitre potrebe in pomoči, ne more vselej vprašati skušenega čebelarja za svēt, in tudi časa ni, da bi prelistaval razne čebelarske časopise in v njih iskal, kar mu ni natančno znanega, zato popodajam v sledečih vrsticah začetnikom še neobhodno potrebna navodila, po katerih se brez skrbi lahko ravnaajo. Nekaj je mojih, nekaj sem jih nabral iz štirih čebelarskih časnikov, in večinoma sem že sam vse z uspehom porabil. Prvim sedmim navodilom in svētom pridenem jih še nekaj, in sicer po abecednem redu, da jih vsakdo lahko takoj najde, kadar katerega potrebuje.

8. Bolezni čebel: Griža nastane navadno po dolgi zimi, ako ni bilo po več mescev mogoče čebelam prašiti se. Ali tudi radi pogostega silnega vznemirjevanja, prehlajenja, preobilnega zavživanja obnožne, slabega medu, in vlažnosti se ta bolezen v panju naseli. Spozna se na satovju in notranjščini panja, ki je ves onesnažen s čebelnimi odpadki. Čebela ima po tej bolezni zadnji del telesa napihnjene ne more vzleteti, leze počasi po bradi in pada na tla, kjer otrpne in pogine.

Svoje čebele obvarnejš te bolezni, ako oskrbiš v jeseni svoje panjove z dobrim, zdravim živežem in toplo, a vendar ne pregorko jih vzemiš. Ob gorkem, solnčnem dnevu ob prašenju čebel notranjo odejo iz panja vzameš, na solncu presušiš in panj prezračiš. Če je isto mogoče storiti enkrat v šestih tednih, so čebele pred grižo varne. Ako je pa že nastala, potem preseli ob solnčnem dnevu vse s to boleznijo prizadete čebele v drug panj na snažno satovje in dober med. Stari onesnaženi panj dobro izmij.

Majovka (brezletnost) — ta bolezen dobila je svoje ime od mesca maja, ker v tem mescu narveč čebel za isto pomrje.

Nastane menda radi slabega deževnega vremena, ako ni bilo mogoče čebelam delavkam za plod vode nositi in tako so bile prisiljene, nerazredčeno obnožno uživati. Za majovko obolele čebele ne morejo vzleteti in se nekaj časa pred panjem zvijajo in slednjič umirajo. Zato ob slabem vremenu podajaj čebelam, posebno tem, ki imajo veliko plodu, meseca marca, aprila in maja nekoliko slane vode!

Gnjiloba plodu je dvojna. Prve vrste gnjiloba nastane navadno po prehlajenju plodu. Mlada, krepka matica v močnem panju nastavi ogromno število jajčic. Tu nagloma, kadar je na tisoče čebel delavk na paši mesca aprila ali maja, potegne ob solnčnem dnevu mrzla burja, čebele zunaj otrpnejo, drugi dan se solnce ne prikaže in panj, zelo močan, je zgugil polovico čebelnega ljudstva. Nasledkoma tega se v panju ne dostaja zadostne gorkote (za odprti plod 28—30° R, za zaprti 20° R) in plod v celicah pogine.

Tudi molji in črvički navadnih drobnih veš povzročijo neprevidnemu čebelarju isto bolezen. Neprijeten duh pri odpiranju tacega panja te takoj na isto bolezen opozori.

Hitro je treba odstraniti napolnjeno satovje z usmrajenim plodom, ki je rujavkaste barve. Število satnikov zmanjšaj in pusti jih v panju le toliko, kolikor ga ostale čebele v panju obsedejo. Panj pa dobro odeni in pusti ga v zimski odeji do mesca junija! Če pa ti pri odpiranju kakega panja bukne v nos silni smrad po gnjilobi, in v satovju najdeš mrtvi plod skoro črne barve, ki se vleče kakor raztopljeni lim, ako ga zajmeš iz celice s klinčkom, potem vedi, da je narvečja nevarnost za ves tvoj in sosedov čebelnjak. Nastala je namreč v tem panju kužna gnjiloba ali gnjiloba druge vrste.

Matico takega panja ujemi in za 32 dni zapri v kletko, vse satnike odstrani in nadomesti z novimi. Potem pa z dobrim medom čebele tako dolgo pitaj, da bode vsaka celica ž njim popolnoma napolnjena. (Gustav Lichten-thäler v Herdorfu na Pozinskem). Panj, okvirčke, orodje in tudi roke razkuži ali desinficiraj sklorovim apnom, razredčenim z vodo. Na dno tega panja pa postavi posodico pokrito z luknjičastim pokrovom in vanjo položi gobico, namočeno v karbolno kislino (dobiš v lekarni za 10 h).

Previdni čebelar se lahko te bolezni obvaruje, ako vsak teden skrbno osnaži svoje panjove, da se mu molji v njih ne zarede, čebele pred mrazom dobro zavaruje, jih prezgodaj (pred 15. aprilom) spekulativno ne pita in v panju ne pušča več satnikov, kakor jih čebele morejo dobro obsedati.

Zaprtje čebel zapazi se pogostoma ob spomladanskem prašenju. Bolezen je podobna majovki. Podaj jim toplo (z janežem kuhano) vodo, kateri je malo strdi primešano.

9. Izmetalnica (trčalnica), razne velikosti se ponuja po trdku Žnidarski in Bilc v Il. Bistrici, rabi se za iztrčevanje medu iz satovja. V njo ne smeš nikoli dajati satnikov deloma z medom, deloma s plodom ali obnožno napolnjenih. Medeno satovje najprej segrej do 18° R; potem z ojstrim, dolgim, tankim in na obe strani brušenim nožem odkrij na eni strani pokrovce celic in pritrdi ga v trčalnici tako, da bodo odprte medene celice obrnjene proti stenam trčalnice in počasi vrti. Po izpraznenju ene strani satnikov — stori isto na drugi strani.

Čebelarji z nepremakljivim satovjem — toraj ti, ki čebelarijo z navadnimi kmečkimi panjovi, škatljami, naj si zaradi snažnosti medu kupijo „čistilnik za med in vosek“. Nesnažno in grdo je z rokami medeno satovje prešati!

Kedor pa ima premalo takih panjev, naj pa v snažnem loncu medeno satovje (pa ne zalego in obnožno!) s čisto kuhalnico zmečka in postavi na gorko (ne vročo) peč. Voščine, ki na površje priplavajo, posnemi, z vodo v platneni vrečici operi, precejaj v primerno posodo in prideni tej medeni vodi nekoliko navadnega sladkorja (na 1 liter medene vode 1 kg). To prekuhaj, pene posnemaj in dobiš takoj za slabiče prav dobrega jesenskega pitanca.

Med pa zlij v stekleno ali kameno posodo, dobro zaveži in shrani na suhem, mravljam nepristopnem kraju.

10. **Matica**, ako je dobra, spozna se spomladi po tem, da je zalega na sredi sata, starejša (pokrita) in od srede proti krajem satnika vedno mlajša, okrog te pa jajčka in med zalego nobenih plodu praznih celic!

Previden čebelar ima vselej nekaj dobrih matic v zalogi, da, če zgubi kateri panj matico, kar čebele naznanijo s plašnim lekanjem po bradi in šipi ali mreži v okencu in močnim buččim šumenjem, jim mora takoj drugo dati. V jeseni jih je povsod na Kranjskem dovolj. Odvzamejo se slabičem in se slabiči z osirotelimi ljudstvi združijo.

Narprostejši način vzgojevanja matic je podal nam čebelarjem gosp. urednik Rojina. Drujca od prav dobrega močnega plemenjaka stresí na rjuho in poškropi ga rahlo z vodo. Poišči vse matice in vsako z nekaj čebel deni v mali panjič na 2 ali 3 gerstungove polokvirje ali pa polovično mero okvirjev, katere rabiš v svojem naprednem čebelnjaku. Matice se hitro oplodijo in imaš vselej pri rokah najboljše matice. Pri umetnih rojih je to silne, neprecenljive važnosti. Odvzameš lahko več prav močnim, a jalovim plemenjakom nekaj čebel, prideneš oplojeno matico iz tacega enega rojovnička, in imaš roj, da je veselje! Prve dni mu pa moraš z medom in vodo (ako si mu pridjal kaj satovja z mladim plodom) pomagati, ker mlade čebelice ne prično takoj nositi.

Glede matic je treba še vedeti, da se matica v izrojencu izleže šesti dan po odhodu prvoroja in že drugi ali tretji dan ob lepem vremenu se oplodi s trotom- in zopet že dva ali tri dni kasneje prične jajčka zalegati v celice. Stare matice po dveh ali prav dobre po tretjem letu zamenjaj z mladimi. Kako? Zjutraj jo ujemi in uniči, zvečer istega dne pa novo v matični hišici prideni po 24 urah, ko so čebele že matico sprejele, kar z mirnim šumenjem in trepetanjem perotnic naznanjajo, zamenjaj zamašek ali vratica matične hišice s koščekom prhljiv voščin. Dve uri kasneje je hišica prazna in panj ima novo mlado kraljico.

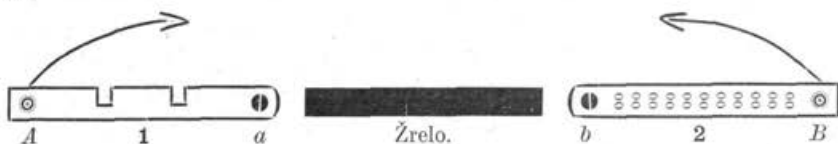
V slučaju, da nimaš rezervne matice, in sicer močni, pa osiroteli panj, nočeš z drugim združiti, prideni, ako je sam nima, osirotelemu en sat deloma s pokrito, deloma z nepokrito zalego, vzeto iz najboljšega plemenjaka. Ako bi pridjal en sat le z nepokrito zalego, potem stare čebele navadno vzgojo matice opuste in v panju začne gospodariti trotovka.

Kjer je slabša jesenska paša, mora čebelar omejiti, zlasti v panjlih gerstungovcih, čvrsto matico le na 6—7 okvirjev, drugače ob času medu-branja najde vsak sat le do $\frac{1}{3}$, k večjemu do $\frac{1}{2}$ napolnjene!

11. Panjove s premakljivim satovjem imej v svojem čebelnjaku le ene in iste natančne mere. Kako lahko in prijetno se v takem čebelnjaku čebelari, kako hitro zamenjajo po potrebi okvirji, slabičem pomaga, čeb. ljudstva združujejo, satniki shranjujejo itd.! To je ugodnost, ki se ne da nikoli zadosti oceniti!

Da bode trpežen, namaži vsak novi leseni panj znotraj in zunaj ali s karbolinejem ali firnežem ali s zmesjo, lansko leto priporočeno v „Slov. čebelarju“. Za 10 kr. „Kasselbrauna“ skuhaj s pepeliko (potošelj), galunom in sodo — vsacega po 5 kr. — v treh bokalih vode, dokler se ne prične peniti. S tem namaži panjove in kedar se dobro osušijo, jih dobro odrgni s suho cunjjo. Ta zmes je dobra, a to slabo lastnost ima, da je pretemna in se radi tega ne vidi dobro na dno panja. Panjove narejaj le iz suhih desk in za strop in dno morajo lesna vlakna deske iti od desne strani k levi, drugače se panj pri vlažnosti razpenja in lahko v njem okvirji padejo na dno in sprednja končnica počí. Sprednja končnica bodi vselej iz bolj debelega lesa narejena radi zime.

Žrela panjev naj bodo 10 cm dolga in 1 cm široka. Po svoji skušnji in iznajdbi rabim zapirala žrel čisto priprosta, in vendar za vse potrebe ustrezajoča:

Narejena so iz železnega obročevega pleha.

Zapiralo 1. z dvema luknjicama služi mi zoper roparice, luknjičasto zapiralo 2. pa zoper rovke po zimi. Črke *a* in *b* označujejo majhne vijake (šraufe), s katerimi so zapirala na sprednjo panjevo končnico pritrjena in okrog katerih se pri zapiranju in odpiranju sučejo. Črke *A* in *B* pa označujejo majhne mesingaste držaje. Drugo je razvidno iz obrazca.

Luknjice desnega zapirala so tako mala, da ne morejo čebele delavke skozi, oni dve levega zapirala pa ste tako veliki, da greste dve čebeli ob enem lahko notri ali pa ven.

Narejene pri ključavničarju me stanejo za en panj le 16 kr. Radi rije jih pobarvam z tisto oljnato barvo, ki na panju drugo barve prevladuje, da se radi nje čebele ne motijo v spoznavanju svojega panja.

Zapirala so po 11 cm dolga. Po zimi pritrdim luknjičasto zapiralo s kljukico, da se ne more nikamor ganiti. (Dalje prihodnjič.)

Raznoterosti.

Rastlinski vosek. Na Japonskem se nahaja neka vrsta dreves, katerih seme ima v sebi vosku podobno tvarino. Ne samo Japonci sami izdelujejo

iz tega rastlinskega voska sveče, ampak se ga izvaža velike množine tudi po vsem svetu; v Nemčiji ga mešajo celo med čebelni vosek za izdelovanje umetnega satovja. Drevo se imenuje hajemaki, je podoben našim jabolčnim lesnikom ter rase po poljskih mejah, zlasti v pokrajinah Kinčina. Jeseni listje odpade, se pokaže jagodičast plod, katerega posuše in potem prodajo v tovarne, kjer stiskajo iz njega vosek. Jagode pa se morajo sušiti in goditi dve leti, sploh dajo temveč voska, čim dalje se godé.

Praktično. V nekem čebelarškem listu se priporoča za pripiranje žrel pri panjovih brinje. Vejice se pritrdijo k žrelom tako, da dohaja pač lahko zrak v panj, ne pa tudi rovke in miši, in tudi tista zimska tenka burja, ki najde vsako špranjo, ne more ker naravnost v panj. — Uredniku „Čebelarja“ se zdi to tako praktično, da bo takoj letošnje zimo zabarikadiral žrela svojih plemenjakov s zelenim brinjem. Tudi Rôpov oče so za to, in jih posebno to veseli, da si bo marsikatera vražja rovka in miš okrvavila tisti špičasti gobček, in ji bo za vedno prešlo veselje siliti v najine panje.

8 mesecev. Profesor Fischer je po natančnem raziskavanju dognal, da drži debelo črevo čebele 15.86 miligr. že prebavljenih snovi. Navadno pa imajo zdrave čebele v štirih zimskih mesecih le $7\frac{1}{2}$ mg teh snovi v sebi. Čebele bi mogle toraj izdžati celo nad 8 mesecev dolgo zimo, seveda pri dobrem medu, dobro zavarovane pred mrazom in pri popolnem miru. To je tudi prav verjetno, vsaj na Ruskem čebele tudi po celih 7 mesecev ne izlete, pa vendar dobro prezimijo.

Čebelna smola, če jo denemo na vročo peč, razprostira po sobi prijetnejši duh, kot vsako drugo kadilo ali dišeča esenca. Tudi perilo se navzame tega prijetnega duha, če ga spravimo v večjih koščekih med perilo.

Čudimo se! Dr. Dönhoff pravi, da postane matična ličinka v prvih petih dneh 1500krat težja od svoje prvotne teže. Če bi tudi pujski prime-roma tako poratovali, bi jih lahko čez pet dni že kot kapital-prešiče klali, kajti ko bi imeli ob rojstvu le $\frac{1}{4}$ kg, bi tehtali v petih dneh že 375 kg.

Zdivjan roj. „Tacega pa še ne, kar stare babe beračijo“ — sem slišal nekoč, — in tako sem tudi jaz dejal, ko sem bral, da je nekje na Češkem nek roj zdivjal. Vse kar se je gibalo na dvorišču neke velike kmetije, je moralo bežati, ko je priletel od nekod tuj roj mimo in se takoj vsul v ljudi, kokoši in peteline in dva psa. Na bojišču je obležalo šest mladih petelinov in jeden pes, drugi pes pa je bil tudi na pol mrtev, ker je bil privezan in ni mogel zbežati. Pa to se je zgodilo v prvi polovici septembra, ko ni rojev, toraj se je tolovaj kar iz brloga prikradel in storil — radovoljni uboj.

Štajerski slovenski čebelarji, pozor!

Na nedeljo, dne 26. oktobra ob 2. uri popoldne bo imelo centralno čebelarско društvo za Avstrijsko potovalno zborovanje v Gradcu v dvorani hotela „Florijan“. Na dnevnem redu bo:

1. Predavanje društvenega predsednika g. O. Mucka: Zjedinjenje štajerskih čebelarjev. (Umevno je, da slovenskih in nemških. — Op. ured.).
2. Predlogi in želje.

Ker imajo štajerski slovenski čebelarji že zdaj svoje društvo t. j. „Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko, s sedežem v Ljubljani“, h kateremu so tudi v obilnem številu pristopili, ne potrebujejo drugega društva. V kratkem morajo biti potrjena nova društvena pravila, katera je pomagal, gotovo tudi v prilog štajerskih čebelarjev, sestaviti štajerski rojak, izvedeni in mnogozaslužni čebelar g. Jan. Jurančič, po katerih pravilih se bodo mogle ustanavljati tudi podružnice. Če napravijo vsi štajerski slovenski čebelarji le eno, pa mogočno podružnico, dobili bodo po štajerski kmetijski družbi od ministrstva in od deželnega odbora veliko podpore, katera bo vsa njih last, in je ne bo treba z nikomur deliti. Ako bi se delalo na to, da naj bi bilo za vso Štajersko utrkvistično društvo, ne bo uspevalo, kot jednako društvo na Češkem ne, ker ne more, če se pa napravite dve društvi, plovensko in nemško, potem bo nemško uspevalo, slovensko pa ne, ako slovensko ne izdaja svojega lastnega glasila, kar pa skoraj ni misliti, ker vemo, koliko stane glasilo „Slovenskega čeb. društva“, „Čebelar“. Z jednim najboljših strokovnjakov, g. F. Bassler-jem, učiteljem na poljedelski šoli v Grottenhof-u pri Gradcu, sva se menila v Vratislavi, če bi ne bilo dobro, ako bi naše društvo zamenjavalo „Čebelarja“ z enakim številom „Oesterr.-ungarische Bienenzeitung“, katera je sedaj glasilo sedajnega štajerskega čebelarskega društva, da bi jo dajalo naše društvo onim svojim članom, ki umejo nemško, oni pa svojim „Čebelarja“, kateri ga umejo. Dobro! a prosim, naših čebelarjev ni toliko, ki umejo nemški, kot bi bilo štajerskih, ki umejo slovenski, in bi toraj štajersko društvo moralo naš list v večjem številu naročati, potem je pa pač isto, še boljše, če ostanejo štajerski slovenski čebelarji pri našem slovenskem društvu. Vsekakor bi bilo velike važnosti, da se udeleži tega zborovanja kak štajerski slovenski čebelar, komur je usoda čebeloreje na Spodnjem Štajerskem pri srcu. Prosim, naj mi oni rodoljub, ki se utegne udeležiti tega posvetovanja, naznani svoje nazore o tej važni zadevi, a tudi druge prosim za njihovo mnenje, ker se bom najbrže tudi jaz podal v nemški Gradec, da v odboru in svojem imenu pojasnim stališče, na katerem stojimo.

Fr. Rojina, urednik.

Listnica uredništva.

Spoštovanemu gospodu J. J. na Štajerskem: Na Vaše pismo Vam odgovarja urednik z izrazom, ki ste ga gotovo že tudi slišali: »Bog in Marija, da je tako!« Kaj neki zabavljate, ko lahko Boga hvalite, da morete biti ud »Slovenskega čebelarskega društva«, — če ste sploh čebelar »z dušo in telom«.

Udnina (1 gld.) in reklamacije naj se blagoizvolijo pošiljati gospodu Avg. Puciharju, faktorju Blasnikove tiskarne v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slov. čebelarja“ Frančišku Rojini, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.